

๑. หลักการและเหตุผล

โรคไข้เลือดออก (Dengue Hemorrhagic Fever หรือ DHF) นับเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย โรคนี้มียุงลายเป็นพาหะนำโรค มักมีการแพร่ระบาดในช่วงฤดูฝน เนื่องจากยุงลายจะวางไข่ตามภาชนะที่มีน้ำขังและแหล่งน้ำนิ่งที่ใสสะอาด เมื่อยุงลายกัดผู้ป่วย เชื้อจากผู้ป่วยจะเข้าสู่ตัวยุงและเมื่อยุงไปกัดผู้อื่นก็จะทำให้เชื้อแพร่เข้าสู่ร่างกายของผู้อื่นทำให้เกิดโรคไข้เลือดออกได้

เขตหนองจอกมีพื้นที่มากถึง ๒๓๖.๒๖๑ ตารางกิโลเมตร มีชุมชน ๙๖ ชุมชน มีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ๓๗ แห่ง โรงเรียนและสถานศึกษาเอกชนสังกัดกรุงเทพมหานคร ๑๗ แห่ง ศาสนสถาน ได้แก่ วัดจำนวน ๑๗ วัด มัสยิดจัดตั้ง จำนวน ๔๖ มัสยิด โบสถ์ จำนวน ๑ แห่ง นอกจากนี้ยังมีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หมู่บ้านจัดสรรแหล่งก่อสร้าง สถานประกอบการและโรงงานอีกหลายแห่งประกอบกับสภาพภูมิประเทศของเขตหนองจอกประมาณร้อยละ ๘๐ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวนผลไม้ เลี้ยงสัตว์) มีคลองสายหลัก ๑๐ สาย ได้แก่ คลองแสนแสบ คลองแก้ว คลองสิบ คลองสิบเอ็ด คลองสิบสอง คลองสิบสาม คลองสิบสี่ คลองลำปลาทิว คลองหลวงแพ่ง และคลองนครเนื่องเขตต์ รวมทั้งคลองซอยต่างๆ เชื่อมระหว่างคลองสายหลักอีก ๙๔ สาย รวมคลองทั้งสิ้น ๑๐๔ สาย สภาพภูมิประเทศดังกล่าวจึงเอื้อต่อการเพาะพันธุ์ยุงลาย อันเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้เลือดออกในพื้นที่เขตหนองจอกเป็นอย่างมากเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๐ มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกในพื้นที่เขตหนองจอก ทำให้มีอัตราผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกเป็นอันดับ ๓๗ ของกรุงเทพมหานคร แต่ยังคงพบการระบาดของโรคไข้เลือดออกในพื้นที่เขตหนองจอกอย่างต่อเนื่อง และด้วยพื้นที่เขตหนองจอกติดต่อกับจังหวัดที่เป็นปริมณฑลข้างเคียง ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา, จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น จึงทำให้กรุงเทพมหานครยังคงมีการระบาดของโรคไข้เลือดออกเป็นอันดับ ๑ กรุงเทพมหานครและ ๖ จังหวัดปริมณฑล ทำให้การดำเนินการควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่เขตหนองจอกจึงต้องมีความเข้มแข็งและมีมาตรการในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออกในพื้นที่เขตหนองจอกมากยิ่งขึ้น

ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตหนองจอก ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและห่วงใยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงได้จัดทำโครงการกรุงเทพฯ เขตปลอดยุงลาย ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ขึ้น เพื่อเตรียมการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกแบบบูรณาการทั้งก่อนและหลังการเกิดโรค อันจะเป็นการตัดวงจรของยุงลายไม่ให้แพร่ระบาดในพื้นที่เขตหนองจอกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อดำเนินการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในชุมชนพื้นที่เขตหนองจอก

๒.๒ เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก การนำมาตรการ ๕ป. และ ๑ข. มาใช้ในการป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออก

๒.๓ เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในชุมชน ในการดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านพักอาศัยและในชุมชน

๒.๔ เพื่อลดอัตราการป่วยและอัตราการเสียชีวิตด้วยโรคไข้เลือดออก และในชุมชนที่มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกได้รับการควบคุมโรคภายใน ๒๔ ชั่วโมง โดยใช้มาตรการพ่นสารเคมีกำจัดยุงลายให้ครอบคลุมพื้นที่รอบบ้านผู้ป่วย

๒.๕ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกร่วมกับหน่วยงานราชการ

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ ดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้ครอบคลุม ๔ กิจกรรม ได้แก่
 - ๓.๑.๑ ดำเนินการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
 - ๓.๑.๒ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก การนำมาตรการ ๕ป.
และ ๑ข. มาประยุกต์ใช้ในบ้านเรือน
 - ๓.๑.๓ ร่วมดำเนินการอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการ
ปรับปรุงสภาพแวดล้อม
 - ๓.๑.๔ ดำเนินการฉีดพ่นหมอกควันภายใน ๒๔ ชั่วโมง หลังจากได้รับการรายงานจากใบ
รง.๕๐๖ ว่ามีผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก
- ๓.๒ โดยดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายในพื้นที่เขตหนองจอกประกอบด้วย
 - ๓.๒.๑ ชุมชนในพื้นที่เขตหนองจอก จำนวน ๙๖ ชุมชน
 - ๓.๒.๒ โรงเรียนและสถานศึกษาทั้งในสังกัดและนอกสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕๔
แห่ง
 - ๓.๒.๓ วัด มัสยิด โบสถ์ และสำนักสงฆ์ จำนวน ๖๔ แห่ง
 - ๓.๒.๔ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน ๓๕ แห่ง
 - ๓.๒.๕ อาคารที่พักอาศัยของผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกและบริเวณพื้นที่โดยรอบ
 - ๓.๒.๖ หมู่บ้านจัดสรรและแหล่งก่อสร้าง
 - ๓.๒.๗ ที่รกร้างว่างเปล่าที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรมและแหล่งน้ำท่วมขัง
 - ๓.๒.๘ สถานประกอบการร้านค้าของเก่า ร้านปะยาง เป็นต้น
- ๓.๓ ดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในชุมชนจัดตั้งครบ ๔ กิจกรรมไม่น้อยกว่า
ร้อยละ ๘๐

๔. ลักษณะโครงการ

สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)
และแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๑ ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย มิติที่ ๑.๖ ปลอดภัย
คนเมือง อาหารปลอดภัย เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๒.๓ พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายในการควบคุมพาหะนำโรค
ไข้เลือดออก และสอดคล้องกับนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๕ นโยบายทันใจ นโยบายที่ ๔ คุณภาพ
ชีวิต (CARE) คุณภาพชีวิตประชาชน สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

๕. แนวทางการดำเนินงาน

- ๕.๑ จัดทำโครงการและเสนอผู้อำนวยการเขตเพื่อขออนุมัติโครงการ
- ๕.๒ จัดทำแผนดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยดำเนินการให้ครอบคลุม ๔
กิจกรรม โดยการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานฯ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด
- ๕.๓ จัดประชุมคณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่เขตหนองจอก
- ๕.๔ สรุปและประเมินผลการดำเนินโครงการและรายงานให้ผู้อำนวยการเขตทราบ

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๑

๗. งบประมาณ

งบประมาณประจำปี ๒๕๖๑ ของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตหนองจอก

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้เลือดออกในพื้นที่เขตหนองจอกลดลงหรือไม่มีเลย
 - ๘.๒ ความสุขุมของลูกน้ำยุงลายซึ่งเป็นพาหะนำเชื้อโรคไข้เลือดออกลดลง
 - ๘.๓ ผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกได้รับการควบคุมโรคภายใน ๒๔ ชั่วโมง
 - ๘.๔ ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมากขึ้น
- รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างต่อเนื่องทุกครัวเรือน
- ๘.๕ เกิดความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างยั่งยืน

๙. การประเมินผล

- ๙.๑ จากสถิติจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้เลือดออกตามรายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออกในกรุงเทพมหานครโดยกองควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานมัย
- ๙.๒ รายงานผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

๑๐. ปัญหาและอุปสรรค

- ๑๐.๑ ประชาชนขาดความตระหนักในการป้องกันการระบาดของโรคไข้เลือดออก เช่น การให้ความร่วมมือในการเก็บมูลฝอยหรือทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
- ๑๐.๒ เขตหนองจอกมีชุมชน โรงเรียน ศาสนสถาน จำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถดำเนินการแบบบูรณาการได้ครบทุกภาคส่วนในส่วนหนึ่งของโรงเรียนจึงต้องดำเนินการนอกเวลาราชการในวันอาทิตย์ เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวนิรชร เทพหนู)

นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล
สำนักงานเขตหนองจอก

ลงชื่อ.....ผู้ควบคุมโครงการ
(นายชยวัฒน์ เกษสุขสมวงษ์)

(ผู้อำนวยการเขตหนองจอก)

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ
(นายชยวัฒน์ เกษสุขสมวงษ์)

(ผู้อำนวยการเขตหนองจอก)